

Trần Khâm Chung đã có sách nói đến như một viên tướng oai hùng tài giỏi của nhà Trần nên được Đai Việt và mọi tình ngang trái của ông với Công chúa Huyền Trân. Nàng công chúa đã mang kiêu u con gái út Vua Trần Nhân Tông, một tuyệt thế giai nhân với sắc đẹp rực rỡ quý phái, với của Quê và vùng Chiêm Thành Chăm Dân.

Vua Trần Nhân Tông là một vị vua nhân đức và rất tốt ái trong việc trị dân. Vì hạnh phúc và sự yên bình của Đai Việt, tránh cảnh chiến tranh với nước láng giềng, nhà vua gả Công chúa Trần Huyền Trân sang Chiêm Quốc làm vợ Chăm Dân, một ông vua khá lớn tuổi so với tuổi của nàng. Chăm Dân yêu mến sắc đẹp tuyệt vời của Huyền Trân Công Chúa và trong sinh lễ dâng lên Quốc Vương Đai Việt để xin cưới nàng, Chăm Dân đã trao lễ hai miền đất châu Ô, châu Rí. Cuộc hôn nhân của Huyền Trân không những giúp Đai Việt lấy lại được những vùng đất đai đã mất, còn tạo được tình hòa hiếu giữa Đai Việt và Chiêm Quốc. Chăm Dân là triều đình nước Chiêm không thiêu hủy đền thờ phúc và bôn số đoàn nhà Nguyễn không khoanh tay đứng nhìn hai nước Chăm - Việt kết thân. Đó cũng là nguyên do tạo cái chết cho Vua Chăm Dân.

Kể từ hôn năm 1306, những công việc năm sau Huyền Trân Công chúa đã thành góa phụ. Vua Chăm Dân chết, Trần Khâm Chung rất lo lắng và xót xa cho Công chúa Huyền Trân phải sống cảnh đơn thân lẻ loi cùng đấng cha mẹ xa xôi giữa những người xa lạ với người nước khác vì một hai châu Ô và Rí (và mọi hòn đảo ba châu Đai Lý, Ma Linh và Bình Chính vua Chăm Dân dâng vua Lý hai trăm năm trước) sẽ khi nào nàng phải trải qua nỗi khổ đau khổ về sau, khổ cảnh sống nguy hiểm cho bản thân nàng, qua kinh nghiệm ngày Công chúa với Chiêm Quốc được tin phong Hoàng Hậu đã súyt chết vì chén trà có độc của bà Hoàng Hậu được người thiêu với trước Vua Chăm Dân. Trần Khâm Chung đã tâu với Vua Anh Tông về phong tục hôn nhân của Bà La Môn và mọi lo sợ rằng Công chúa Huyền Trân sẽ bị đưa lên giàn hỏa thiêu chết theo Vua Chăm Dân. Được sự chấp thuận của Vua Anh Tông, Trần Khâm Chung lập kế vào Chiêm Quốc cướp Công chúa Huyền Trân đưa về Đai Việt. Trên đường về, theo sự sách, trong ba tháng thuyền trôi lênh đênh trên sóng nước, hai người đã yêu thương và gắn bó với nhau.

Ngòi bút của Ngô Việt Trưng cho chúng ta thấy rõ, ngay từ ngày còn ở quê nhà, thi gian Công chúa Huyền Trân được Vua Anh Tông chọn bôn cho nàng trước khi được đón về làm Hoàng Hậu Chiêm Quốc, Huyền Trân phải học tiếng Chăm và phong tục tập quán của Chiêm Quốc. Trần Khâm Chung đã là người giúp đỡ trong việc dạy dỗ Công chúa Huyền Trân về những học hỏi nêu trên. Về đề nghị khuyến khích của Huyền Trân, tính nết dịu dàng đoan trang của nàng công chúa người đẹp, sự thông minh xuất chúng cùng cái nhìn thấy rõ mọi việc qua đôi mắt và tấm lòng nhân hậu trong sáng của nàng đã chinh phục trái tim Quan Hành Khiển Đai Việt Trần Khâm Chung. Trần Khâm Chung đã yêu nàng và vô hình chung là người lo lắng cho an nguy của Công chúa.

Ngô Việt Trường đã tạo cho người đọc cảm giác trung thực hơn với một nhân vật Trần Khúc Chung lồng lộn qua những dòng kí ức lịch sử để đi trong lối văn không bóng bẩy trau chuốt. TRẦN KHÚC CHUNG so với những áng văn chương lãng mạn tình có thể để người là thi sĩ u ám hßng của thiên nhiên và chết với thế mạng của cảnh vật, cho ta cảm giác để người quyên sách sống hơn là một quyên thi sĩ u thuyßt lịch sử. Những không vì thế mà ngôi bút ông mất đi lối lối cũn do bề bề chết chết của sách và phải hiểu của một số hßc phong phú cùng công trình nghiên cứu dài dàu, thế nên, những dòng kí ức lịch sử để ông viết, mang cái sâu sắc có để người khi để Tam Quốc Chí. Sách cũng cho ta một nhìn khác biệt hơn những nhìn thế đã có trước đây, để người biệt với môi trường gia Trần Khúc Chung và Trần Huyßn Trân. Đó là việc người để người có để người một cái nhìn khách quan và thi vị hơn.

Trần Khúc Chung và Huyßn Trân Công chúa là một môi trường để người các thi nhân văn sĩ thi vị hóa, bị kích hóa hay lãng mạn hóa làm cho người để người khó thấy rõ một để người đó là tình yêu chân thực. Có thể hiểu những văn hóa trong nếp sống của xã hội ngày xưa đã làm ngôi bút các sĩ gia thi Trung Đßi mang tính khe khßc lên án hơn là cho người để người cảm thấy thế để người cái để người của một môi trường không trần. Môi trường để người có một lối nhìn, bằng cách phát biểu khe khßt hay phóng khoáng, đã vô tình, nhiều hay ít, làm nên ngôi bút của người để người viết khi chuyển để người một số kí ức lịch sử để người để người.

Sách cho thấy Trần Khúc Chung là người đa tài, ông rất tài hoa và ông đã đào luyện Huyßn Trân Công Chúa thành vị Hoàng hậu Chiêm Quốc thông rõ ngôn ngữ và phong tục tập quán của xứ này. Nếu là tình yêu với ông đã không để người cảm thấy mình ngày đêm đào luyện một Công chúa Huyßn Trân có thể sống thế ai mái nhà biệt ngôn ngữ của Chiêm Quốc để người kính trọng khi thông rõ tập quán phong tục của nước đó. Ông đã để người lòng chß dßy và lo lắng không những với những việc trên mà ông còn là người để người đã để người viên tinh thần Công chúa làm nàng hßng hái hßc hội và có để người một sự qußt tßp, nếu không nói là quá bất ngờ, ngoài cảm tính của nhà vua.

Thß gian tß ngày Trần Khúc Chung dßn phái đoàn sang Chiêm Quốc để gißi cßu Công chúa Huyßn Trân cho dßn khi dßa dßc Công chúa về lßi nßc là mßt năm. Chính sßch mßtrß nßy đã tßo lßi thß phi. Nhờ ngß đißn tßi Chiêm Quốc, nhßng tại nßn xßy ra cho ông, cß dßn giß phút ông thuyết phßc dßc Vua Chiêm là Chế Chí lập đàn chiêu hßn bên bờ sông, để ông thả a cß cßp Công chúa đem xußng thuyết nhß dßu bên sông và nhßng tháng ngày chßy trßn trời nßi trên sông theo giòng nßc xuôi về Đßi Việt là nhßng sßkißn linh đßng nhß tài trí và sßng phó tài gißi cßa ông.

Phßn Huyßn Trân Công chúa, nàng có rung đßng hay không trßc mßt về tß tßng oai phong tài gißi. Thß gian gßn gßi qua bao tháng ngày dßc Trần Khúc Chung làm thßy gißng đßy, có thß Công chúa đã rung đßng. Và trên hành trình dài xa thßm khi Trần Khúc Chung hßt ngß dßa nàng sang Chiêm Quốc. Rồi mßt năm sau đó trên con thuyền trôi theo sông nßc tß Chiêm Quốc trß về Đßi Việt trong ba tháng trßi, nàng có cßm nghĩa cß khí khái và sßcan đßm cßa Trần Khúc Chung, ngß i đã không qußn nguy hißm lập kßc cßu nàng đem về Đßi Việt sau khi Chế Mân chết.

Sß rung đßng gißa trang qußc sßc thiên hßng và ngß i hùng xß Đßi Việt có hay không. Nếu không, hóa ra hai ngß i là gß đá. Nếu có, thì mßi tình nßy đi dßn đâu. Chế «tß thông» các sß gia đã dùng thßt quá khe khßt. Huyßn Trân vì yêu quý Cha là mßt vß anh quân, mßt ngß i cha toàn thißn sß không có thái đß «bôi nhß» nhß thß. Huyßn Trân trong trái tim cßa Trần Khúc Chung là hình ßnh cßa mßt ngß i tình trong sáng ngßy thß, ông yêu Huyßn Trân không phßi vì i ý để chißm giß, mà ông yêu Huyßn Trân vì i ý tßng tôn thß vì lòng ông đßy nßi rung cßm lßn kính trßng nàng. Dĩ nhiên khi đã yêu nàng, ông sß mß tßng để cßgßn gßi để cßôm ßp nàng trong vòng tay ßm áp cßa ông, nhßng không vì thß mà ông có ý để nhßcßng để at. Nghĩa là cßng chißm lòng ông và cß lòng nàng, để cùng để a nhau vui hßng lßc thú xác thßt. Về y thì, ß đây ta thßy để cßnßi lòng cßa cß hai. Mßt mßi tình không trßn nhßng toàn hßo và tuyßt để p. Không trßn vì không để tß để cßsß nßng ßm cßa ái ân chßng về trong nißm tha thißt mußn để cßgßn nhau. Để p và toàn hßo vì đích thßc đó là tình yêu.

Trß về lßi Đßi Việt, chế mßt thß gian ngßn, và sau khi vua cha tß trßn, Huyßn Trân đi tu tßi mßt ngôi chùa trên núi. Danh phßn Công chúa Huyßn Trân hay Hoàng Hậu Chiêm Quốc đã không còn hißn hßu trên cõi trßn tßc, nàng đã thí phát quy y. Sau khi thß Bß Tát Gißi, Huyßn Trân Công chúa mang pháp danh Hßng Trßng và tu ß chùa Qußng Nghiêm (Nam Đßnh). Nàng công chúa đoan thßc con gái yêu quý cßa vua Trần Nhân Tông, về vua lßi lßc cßa nhà Trần, đã theo bßc chân gißi thoát cßa vua cha. Về vua nßc Đßi Việt đã tß bßngai vàng đi tu trß thành Trúc Lâm Đßu Đà trên Yên Tß Sơn. Trúc Lâm Đßi Sĩ chính là Vua Trần Nhân Tông, là Sß Tß Thißn phái Trúc Lâm, ngß i đã khai sáng tông phái Thißn Trúc Lâm cßa Việt Nam.

Đ c TR N KH C CHUNG c a Ngô Vi t Tr ng ta có th th y đ c r ng Tr n Kh c Chung th t s y u Huy n Tr n Công Chúa, và T T ng Tr n Kh c Chung th c s y u đ t n c Đ i Vi t. Tr n Kh c Chung đã làm quan l n qua b n tri u đ i các vua Tr n Nhân Tông, Tr n Anh Tông, Tr n Minh Tông, Tr n Hi n Tông trong nh ng ch c v quan tr ng nh Đ i hành khi n, T t ng, Th ng th , Ng S đ i phu, Đ i an ph kinh s , Quan n i h u, S b o. Tr n Kh c Chung là m t ng i văn tài tuy t gi i, và đ n cu i đ i ông đã đ t đ c đ a v c c ph m. Nh ng tranh ch p đ i tr ng vua không tránh kh i. Hu Vũ V ng ch t vì hành đ ng thái đ c a chính ông ta. Vi c Tr n Kh c Chung b bôi nh khi m m c a ông b k gian đ p phá là m t vi c khá đau lòng. Vi c đ c tên ông ra kh i Văn Mi u là m t vi c khá khe kh t.

Trong ph n L i Ng tác g a Ngô Vi t Tr ng vi t r ng : «Mong mu n g i đ c chút c m h ng cho nh ng ng i v n th c m c m i tình gi a Tr n Kh c Chung và Huy n Tr n công chúa là chuy n có th t hay ch là chuy n hoang đ ng. T p trung m t s tài li u thu th p đ c t nhi u phía, g n l c l i đ xây đ ng nên t p ti u thuy t TR N KH C CHUNG, c mong c a ng i vi t là làm sao phác h a l i chân dung nhân v t l ch s này đ c g n v i s th t h n!».

Ngô Vi t Tr ng đã đ t đ c mong c c a mình m t cách trung th c nh đi sát nh ng đ ki n l ch s và h p l c c a ngòi bút qua s h c c a ông. Vi t v Tr n Kh c Chung và Huy n Tr n Công chúa có th các s gia đã đúng khi cho r ng hai ng i y u nhau. Và n u th c s h đã y u nhau thì đây là m t m i tình tuy t đ p c a loài ng i.

Ngòi bút c a Ngô Vi t Tr ng đã phác h a cho ng i đ c nh ng đ ki n c a th i gian và không gian, cùng hai nhân v t, m t Tr n Kh c Chung tài hoa oai hùng, và m t Công chúa Huy n Tr n thánh thi n v i s c đ p t i mát r c r . Ngô Vi t Tr ng đã dành cho đ c g a c h i dùng t t ng và nh n xét c a riêng mình đ v nên m t m i tình, trên 700 năm r i v n còn là m t ngu n c m h ng phong phú, làm đ p đ i s ng c a chúng ta.